

Sosiaaliturvian dokumentointi hallinto- oikeuden näkökulmasta

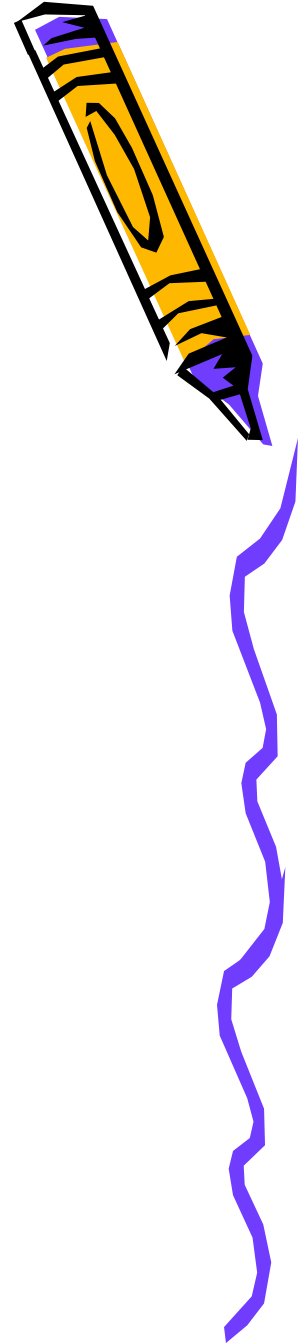
Anna-Kaisa Marski & Kaisa Post &
Ulla-Maija Rantalaiho

14.4. 2011

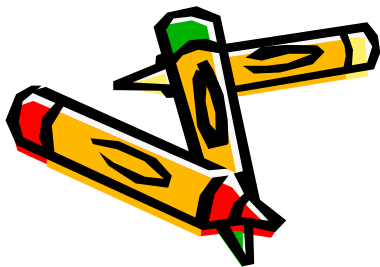
Esityksen idea - kaksi näkökulmaa

- Ajatuksia dokumentoinnin kehittämisestä
  - Sosiaalityön ja
  - Juridiikan näkökulmasta
  - Esimerkkinä lastensuojelua koskeva päätöksenteko hallinto-oikeudessa

Sosiaalityöstä 1/2

- *" Sosiaalityö on hyvinvoinnin edistämiseen pyrkivää sosiaalista muutostyötä, ongelmanratkaisutyötä ja ihmisten toimintavoimien kasvattamista. Sosiaalityö tekee interventioita ihmisen ja ympäristön vuorovaikutukseen ihmisen toimintaa ja sosiaalisia järjestelmiä koskevia teorioita soveltaen. Sosiaalityö rakentuu ihmisoikeuksien ja sosiaalisten oikeuksien periaatteille."*
- *-IFSW 2000 , Ilmari Rostilan käännös 2001*

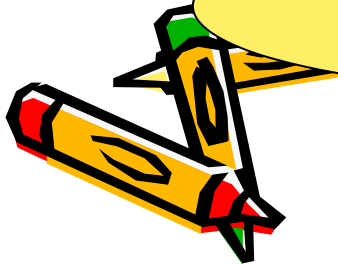
Sosiaalityön 2/2

- *" Sosiaalityöllä tarkoitetaan sosiaalityön yliopistokoulutuksen saaneen ammattihenkilön toimintaa, joka perustuu **tieteellisesti tutkittuun tietoon, ammatillis-tieteelliseen osaamiseen ja sosiaalityön eettisiin periaatteisiin.**"*

SOSNET 2003

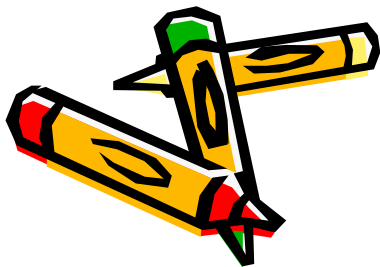
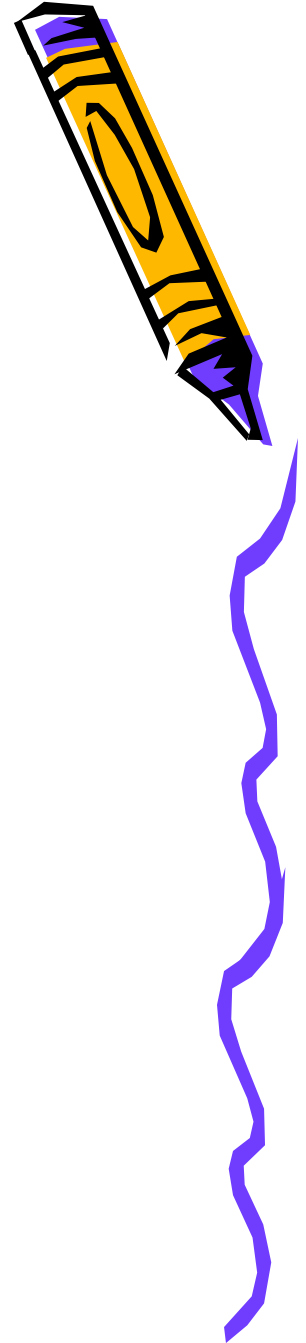

Lastensuojelutyö sosiaalivän tvöprosessina

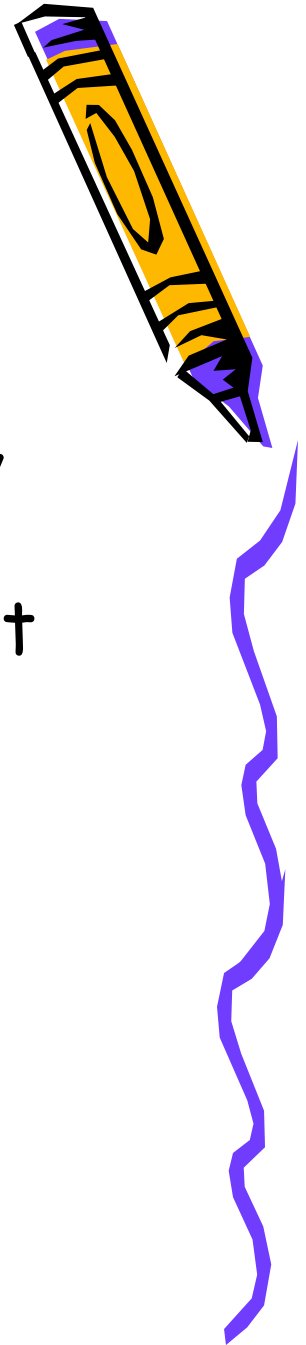
Lastensuojelun sosiaalityön luonnehdintaa

- Työtä ja prosessia leimaa
  - Haraus ja haavoittuvuus
  - Lähtökohtaisen luottamuksen/epäluottamuksen (Hyytinen 2007) keskeisyys
  - Monenlaiset, eri suuntiin menevät intressit
  - Monialaisuus

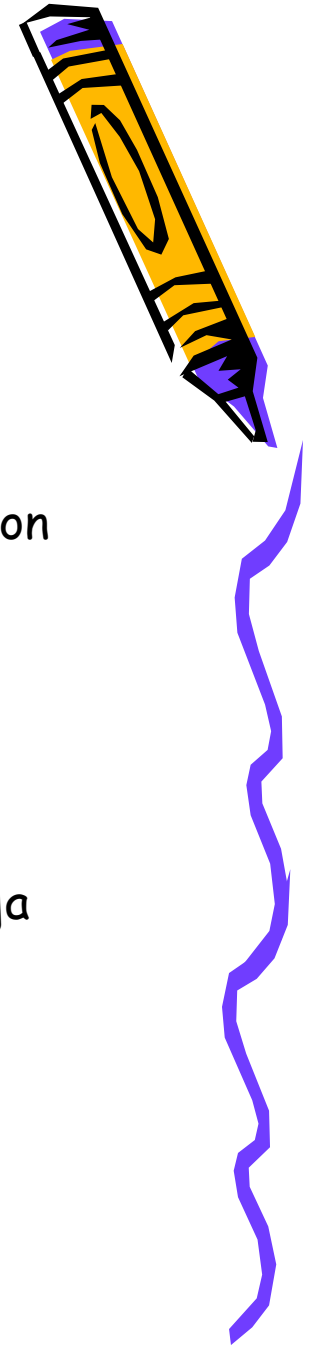
Hallinto-oikeus lastensuojelun päätöksenteossa

- On toimijana ja päätöksentekijänä, silloin, kun
  - Lastensuojeluprosessin osapuolet ovat eri mieltä tehdyistä /tarjotuista toimenpiteistä ja tuesta mm.
    - Huostaanoton hakemus
    - Valitukset huostaanotosta
    - Sijaispaikasta, sen muutoksista
    - Yhteydenpidosta ja sen rajoituksista

Lastensuojelun dokumentit ovat

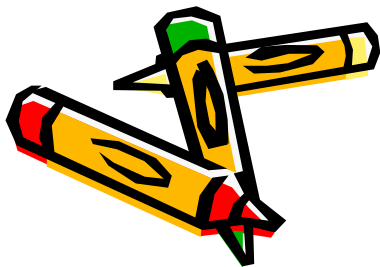
- Hakemusasiakirjoja
- Asiakassuunnitelmia
- Selvitys perheelle ja lapselle annetuista/tarjotuista avohuollon tukitoimista
- Selvitys lapsen läheisverkoston kartoittamisen
- Selvitys sijaishuoltopaikasta;
- Suunnitelma lapsen ja hänen läheistensä yhteydenpidon toteuttamisesta;
- Suunnitelma tai selvitys lapsen terveydentilan tutkimisesta;
- Selvitys lapsen/vanhempien jne mielipiteen selvittämisestä ja kuulemisesta;
- Asiantuntijoiden lausuntoja
- LASTENSUOJELUN ASIAKASKERTOMUKSET

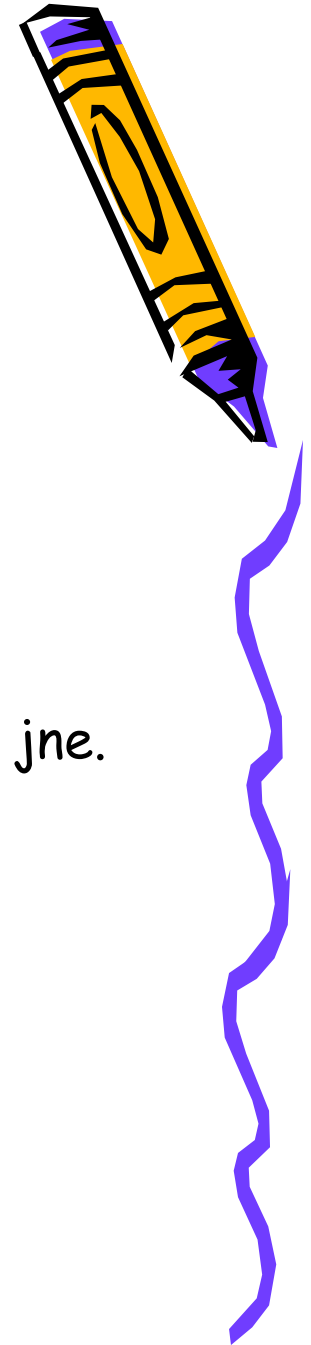
Päätöksenteko hallinto- oikeudessa

- Tapahtuu joko kokonaan kirjallisen materiaalin valossa
  - "kirjallinen" istunto
- Tai suullisessa istunnossa, jossa kirjallinen materiaali on istuntoa ja päätöksentekoa suuntaavaa materiaalia, jota täsmennetään ja "valotetaan" suullisella kuulemisella

Päätöksenteon perusteet

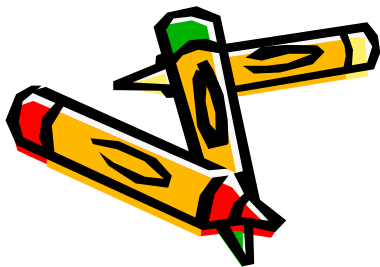
- Dokumenttien ja muun materiaalien valossa
- Luodaan kokonaiskuvaa siitä,
  - Onko lapsen kasvu ja kehitys vaarantunut
  - Ovatko avohuollon tukitoimet riittämättömät tai epätarkoituksenmukaiset
  - Onko huostaanotto/sijoitus/yhteydenpidon rajoitus jne. lapsen edun mukainen
- Kokonaiskuvassa kukin "teema" arvioidaan huolellisesti
- Siksi asiakirjat ovat päätöksenteon kannalta keskeisiä

Dokumenttien sisältö ja laatu

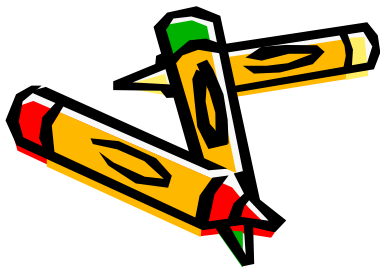
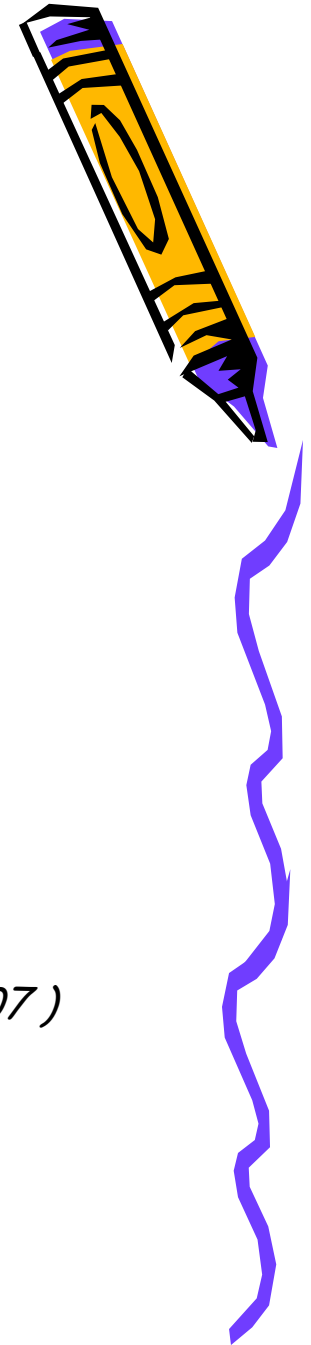

- Oleellista informatiivisuus
  - Lapsen kasvuolosuhteisiin/käyttäytymiseen liittyvät konkreettiset, selvät kuvaukset
  - Asiakassuhteen muodostuminen
  - Asiakkaiden ja muiden tapaamisen taustat, aiheet, sisällöt
  - Kasvun ja kehityksen vaarantumiseen liittyvät tekijät, niiden esiintyminen, vaikutukset ja muutokset
  - Suunnitelmat tavoitteineen , toimintoineen, välineineen ja keinoineen
  - Vaihtelu tiheästä kuvauksesta - väljään ja niukempaan kuvaukseen
  - Asiakas (lapsi, nuori, vanhempi) näkyy voimavaroineen, vahvuuksineen, mutta myös ongelmien keskellä painiskelevana ja niistä "kärsivänä" , mutta ajoittain myös vahvistuvana, voimaantuvana
  - Eikä pelkää kohteena

Ajatuksia kehittämisestä

- Ennen hallinto-oikeutta
  - Sen terävöittämistä, kenelle dokumentteja tehdään
  - Itselle - asiakkaalle
  - Asiakkaan kanssa -esim. avohuollon suunnitelma, päivähoidon yhteistyösuunnitelma
  - Työprosessin kehittämiseksi ja arvioimiseksi
  - Välttämättömäksi "pahaksi" - työvälineeksi
  - Organisaatiolle - ulkopuolisille päätöksentekijöille
  - Tutkimukselle
  - Reaaliajassa
  - VAIKUTTAISIKO TÄMÄ HALIINTO- OIKEUKSISSA KÄSITELTÄVIEN ASIOIDEN MÄÄRÄN VÄHENEMISEEN?
  - Moniäänisenä (mm. *Egelund & Halskov 1984; Kääriäinen 2003/2007*)

...Ajatuksia kehittämisestä

- Hallinto-oikeuteen
  - Tiiviimmät yhteenvedot, jotka
  - Käytännön havaintojen ohella täsmentävät ja paikantavat lapsen/nuoren kasvun kehityksen vaarantavien esim. riskejä ja suojaavia tekijöitä (myös aiemmissa vaiheissa)
  - Sosiaalityön asiantuntijuuden esille tuomista
  - Tutkimuksiin viittaaminen perusteluissa?

Ja sittenkin...

- Tärkeintä lienee lapsen/nuoren/vanhemman autetuksi tuleminen
- Ja sen varmistaminen prosessin eri vaiheissa
- Ennen ja jälkeen hallinto-oikeuden
- Ja, että voimme nähdä sitä dokumenteissa
- JA, ETTÄ TYÖNTEKIJÖILLÄ ON ARJEN KIIREESSÄ AIKAA JA MAHDOLLISUUTTA KESKITTYÄ LAADUKKAASEEN DOKEMNTOINTIIN

